

Литовского государства в сфере применения имущественных наказаний, особенно на украинских землях.

Ключевые слова: уголовно-правовая политика, имущественные наказания, Литовские статуты.

Marysyuk K.B.

TO THE QUESTION ABOUT CRIMINAL-LEGAL POLICY IN THE SPHERE OF PROPERTY PUNISHMENTS ON UKRAINIAN LANDS ACCORDING TO THE LITHUANIAN STATEMENTS

In article the property punishments provided by the Lithuanian Statutes, namely "golovshchyna", "navyazka", "gvalt", "vyna", "zaklad", "shkoda" and property confiscation are investigated. It is analyzed their essence, the sizes and the application purpose. The basic characteristic of a criminally-legal policy of the Lithuanian state in sphere of application of property punishments, especially on the Ukrainian earths is besides given.

Keywords: criminal-legal policy, property punishments, Lithuanian Statements.

Писарев В.Г.

ПРИЧИНИ МАРГІНАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ В ЕПОХУ ВІДРОДЖЕННЯ ТА НОВОГО ЧАСУ

УДК 316.624.2(091)

Постановка проблеми. Початком корінних змін у співвідношенні "людина – суспільство" стала епоха Відродження. Характерним для неї стали видатні досягнення у різних галузях науки. Це епоха, котра потребувала повизни і котра породила цю новизну в усьому. "Світогляд людини, в історичну добу, яку звичайно називають "новітньою", – підкреслює англійський вчений Б. Рассел, даючи характеристику цієї епохи, – значно відрізняється від світогляду, притаманного добі середньовіччя. Найголовніше те, що знижувався авторитет церкви і дедалі зростав авторитет науки – з цими двома змінами пов'язані всі інші". Глибину, багатство та розмаїття наукової думки цього періоду можна уявити назвавши імена видатних представників цього періоду: Микола Кузанський, Леонардо да Вінчі, Мішель Монтень, Джордано Бруно, Томазо Кампанелла та ін.

Аналіз досліджень даної проблеми. Вітчизняні розробки проблеми маргінальної особистості спираються на загальнофілософський аналіз феномена особистості, її життєдіяльності, об'єктивних і суб'єктивних факторів самореалізації, самоствердження. Саме ці аспекти стали предметом дослідження К. Абульханової-Славської, В. Андрущенко, С. Батеніна, С. Бистрицького, Л. Буєвої, І. Ватіна, Г. Волинки, С. Головахи, Л. Губерського, С. Железова, А. Здравомислова, Р. Карпінської, Л. Когана, В. Малахова, М. Михальченка, В. Москаленко, І. Надольного, І. Резвицького, Л. Сохань, В. Струтинського, В. Шановського, В. Шинкарука та інших.

Мета даної статті полягає у дослідженні наукових підходів стосовно індивіда епохи Відродження і Нового часу, який пориває зв'язки з середньовічними традиціями, причому усвідомлює цей розрив, стаючи тим самим маргінальною особистістю.

Виклад основного матеріалу. В епоху Відродження чи не вперше в історії західного світу з'являється можливість маргіналізації особистості. Нові капіталістичні відносини, що зароджуються в цей період, усувають тотальну прив'язаність особистості до конкретного мікросоціуму. Особистість стає вільною від засобів виробництва, а відтак – відносно незалежною при виборі свого життєвого шляху. Вона може вільно переходити від одного мікросоціуму до іншого (з одного робочого колективу до іншого, зі стану селям до стану робітників, навіть “пробивати” собі дорогу з робітників до буржуазії). При переході від одного мікросоціуму до іншого особистість повинна відмовитися від засвоєних норм і правил поведінки тієї спільноти, до якої вона належала раніше, та засвоювати нові правила і норми.

З іншого боку, характерним для епохи Відродження є значне розширення знань. Великі географічні відкриття, успіхи у сфері природничих наук, медицини, математики, механіки тощо, також значною мірою впливали на формування світогляду особистості та визначення її подальшого життєвого шляху.

Характерною рисою філософії епохи Відродження є її яскраво виражений антропоцентризм. “Людина, – підкреслює видатний дослідник філософії цього часу А.Х. Горфункель, – не тільки є найважливішим об'єктом філософського розгляду, але й стає центральною ланкою всього ланцюга космічного буття” [1, с.11]. Даний автор стверджує, що антропоцентризм був властивий і для Середньовіччя, але мова йшла про людину як творіння Бога, про проблеми гріхопадіння, спокуси та спасіння людини, про людину не як самодостатню істоту, а таку, котра повністю залежна від Бога, про людину, яка прагне до вічного спасіння, але не може його досягти власними силами. Для гуманістичної філософії Відродження, продовжує вказаний вище автор, – характерним є розуміння людини в її насамперед земному призначенні. Людина не тільки піднімається в рамках ієрархічної картини буття, вона “підриває” саму цю ієрархію та повертається до природи, а її відносини з природою та Богом розглядаються в рамках нового пантеїстичного розуміння світу” [1, с.11].

Основи нового гуманістичного вчення про людину закладив видатний мислитель, який стоїть на межі епох Середньовіччя та Відродження. Це – Данте Аліґ'єрі (1265–1321 рр.). У своїй “Божественній комедії” Данте поєднує природне та божественне начало в людині. Бог споглядає прекрасний витвір природи – не відкидаючи його, але завершуючи [2, с.268].

Данте робить висновок про приналежність людини одночасно до земного та божественного. Це була перша спроба серед мислителів цього періоду відкинути думку про повну божественну залежність людини. А раз людина не повністю залежна від Бога, то її призначення не обмежується тільки служінням Богові. Виходячи з цього Данте визначає дві мети людини. Ці дві мети суть два блаженства. Одне досягається в земному житті і полягає в прояві власної доброчесності, друге – блаженство вічного життя, яке досягається завдяки божественній волі [3, с.361]. За Данте, вище неземне буття не обов'язково вимагає відмови від земних благ. І міра використання цих благ повинна визначити розумність людини. Розділення земного та неземного буття наптовхує на думку про обмеження влади церкви та передачу ряду функцій світській владі. Обмежується тут також нероздільна раніше влада церкви над свідомістю людини. А. Данте проголошує свободу людської діяльності.

Але свобода в розумінні А. Данте повинна обмежуватися моральною відповідальністю. Не можна уникати відповідальності за особисті вчинки, посилаючись на Бога або збій обставин [2, с.226].

Творчість А. Данте пронизує думка про величезну духовну силу людини, про людину порядну та доброчесну, але поряд із такою людиною існують і люди підлі, низькі. “Якщо бувають підлі та твариноподібні люди, – пише мислитель, – то точно так само бувають люди благочесні і навіть чи не богорівні” [3, с.246]. І визначитися в цих крайностях повинна сама людина.

Величезний суспільний інтерес викликала діяльність великого італійського мислителя та поета Франческо Петрарки (1304–1374 рр.). Його велич була оцінена вже у XV ст. Леонардо Бруні. “Франческо Петрарка був першим, на кого зійшла благодать, і він визнав та усвідомив і вивів на світло витонченість древнього стилю, і втраченого та забутого” [4, с.237].

Предметом роздумів великого мислителя є внутрішній світ особистості, причому “нової” особистості. Вона пориває зв'язки з середньовічними традиціями і усвідомлює цей розрив, тобто, вона стає свого роду маргінальною особистістю. Мислитель усвідомлює і свою внутрішню суперечність. Зіткнення поглядів філософії Середньовіччя та епохи Відродження яскраво проглядається в його творчості. В цьому проявляється зіткнення епох. Ф. Петрарка розуміє внутрішню суперечливість своїх поглядів, боротьбу, яка розгортається в його свідомості. “Я так тіпуюсь своєю душевною боротьбою та мукою, – пише він в діалозі “Моя таємниця”, – з якимось обмеженим любовострастям, що лише з неохотою відриваююсь від них” [4, с.140]. Ця суперечність та внутрішня боротьба – свідчення

свідомого повороту до створення нової філософії, що поставила в центр уваги особистість, її внутрішній світ з активною, творчою діяльністю.

Підкреслюючи в особистості дієве начало, гуманісти епохи Відродження відкидають ідею “пустого, пасивного насолодження життям”. Людина народжується для того, щоб працювати над “великим та грандіозним ділом”. У цьому і повинна проявлятися її доброчесність. Вибір цієї діяльності супроводжується повною свободою вибору різних шляхів її здійснення. Як підкреслює Піко делла Мірандола (1463–1494 рр.), вільна людина може визнати істиною тільки те, в чому вона щиро впевнена. Свободою волі визначаються чудеса людського духу. Свобода людини немислима як хаотичне свавілля, тому що Бог, створюючи людину, вклав в неї “зерна та зародки, різноманітного життя” [5, с.249]. Однак застосування цих зерен повністю залежить від самої людини. Вона може опуститись як до найнижчого тваринного стану, так і піднятися до ангельської досконалості. Сократівське самопізнання у П. Мірандоли спрямовує особистість на шлях морального вдосконалення, підкреслює В. Соколов, що передбачає жорстоку боротьбу з пристрастями, засвоєння певних правил життя (“нічого занадто”) [6, с.40].

Як вище творіння Бога розглядається людина і Миколою Кузанським (1401–1464 рр.). Людина “розташована над всіма творіннями Бога ... лише трохи нижче ангелів,” – підкреслює він у своєму творі “Вчене незнання” [7, с.119]. Цим автор показує особливий статус людини, її божественну сутність, творчу натуру і необмежені можливості.

Поряд з іншими ідеями М. Кузанського цікавою видається ідея інтелектуальної інтуїції, що розглядається ним як “вчене незнання”. “Вчене незнання протистоїть самовпевненості “всезнання”. У вислові “вчене незнання” наголос ставиться на першому слові. І це є констатацією того факту, що істина не дається в готовому вигляді, що пізнання істини є важкий і довгий процес. І що істина – це не релігійна віра без права доказу, а саме розумне знання. Абсолютну істину неможливо осягнути, а процес пізнання істини – це нескінченний процес, це нескінченний рух до істини. Пізнання ніколи не може зупинитися, тому що істина, як підкреслює М. Кузанський, нескінченна [7, с.10]. Виходячи з цього, можна стверджувати, що на процес маргіналізації особистості може впливати не тільки оточуюче середовище та внутрішні мотиви особистості, але й обмеженість знань, незнання істини. І щоб оцінити своє істинне становище та визначити шляхи адаптації до нового середовища, маргіналові потрібен “пошук істини”. А цей процес за М. Кузанським є нескінченним. Значить, і процес повної адаптації маргінала до нового середовища неможливий.

У філософії Відродження людина відображалась як цілісність, самотійність своєї індивідуальної духовно-тілесної сутності, а також і в своїй органічній єдності зі Всесвітом. У цей період все частіше і наполегливіше особистість подається як ініціативна, самотійна, творча та дієва. На цій основі ґрунтуються етичні концепції епохи Відродження, вчення про всебічний розвиток та вдосконалення особистості.

Епоха Відродження була переднім істинного росту в надрах феодального суспільства Західної Європи буржуазного ладу. Інтереси нового класу, що почав виникати в цей період, вимагали розвитку техніки, виробництва. А це, своєю чергою, вимагало, перш за все, конкретного знання природи і штовхало до прискореного розвитку природничих наук, особливо математики, механіки, фізики. Разом із тим, епоха Відродження органічно вписала в логіку цих процесів необхідність правильного розуміння ролі та місця людини в світі. Це завдання, що постало перед вченими, було зумовлене актуальністю подальшого розвитку суспільства.

Англійський мислитель, родоначальник філософії Нового часу Френсіс Бекон (1561–1626 рр.) став виразником актуальних завдань наукового пізнання. Він сформулював найважливіші принципи, характерні для філософії Нового часу, для епохи ранніх буржуазних революцій.

Ф. Бекон вимагає суворого дослідного розгляду речей, неупередженого дослідження дійсності. Свій емпіричний, індуктивний метод пізнання він використовує для дослідження не тільки фізичного, тілесного буття, але й уявлень та вольових актів, що виникають у людини, а також соціальних і політичних форм та явищ. Головна мета наукового пізнання за Ф. Беконом – досягнення людиною панування над природою. Тут є тільки один шлях – шлях точного дослідження природи. Англійський філософ підкреслює, що пізнання, будучи само по собі благом, не є, однак, самоціллю. Воно повинно служити цілям підкорення природи людині. “Два людських прагнення, – зазначає він, – до знання та могутності – воістину співпадають в одному й тому ж” [8, с. 26]. “Метою нашого суспільства, – стверджує Ф. Бекон, – є пізнання причин і прихованих сил всіх речей та розширення влади людини над природою, поки все не стане для неї можливим” [9, с. 509].

Одним із засновників європейської та світової філософії Нового часу був Рене Декарт (1596–1650 рр.). Погоджуючись у тому, що людина – це природна істота, а тому її можна вивчати завдяки природничим наукам (медицині, фізіології, механіці тощо), він все ж убачає сутність людини головним чином у мисленні, в її розумності. “Для людини ж, – стверджує мислитель у своїй роботі “Начала філософії”, – головною частиною якої є розум, на першому місці повинна бути турбота про здобуття її істинної їжі – мудрості” [10, с. 412-413]. Знаменитим висловом: “Я думаю, зна-

чить, я існую” [10, с.428] Р. Декарт стверджує, що найважливішою ознакою існування людини є мислення, інтелект. Досліджуючи ж людину як природну істоту, Р. Декарт не зміг знайти жодної функції, яка б залежала від мислення та належала б тільки мисленню. Тому для пояснення суто людських функцій філософ все ж звертається до Бога. Він стверджує, що саме Бог створив розумну душу, і що він поєднав її з тілом [10, с.438].

Цікавий підхід щодо визначення ролі та місця людини в суспільстві ми знаходимо в роботах видатного мислителя XVII ст. Боруха Спінози (1632–1677 рр.). Визначаючи це місце, він впевнений у тому, що людина складає інтегральну частину природи. Людина, за Б. Спінозою, повністю підкоряється дії природних законів, органічною частиною якої вона є. Але на відміну від всієї іншої природи в діяльності людини визначну роль відіграє мислення. У п'ятій частині своєї “Етики”, що має назву “Про могутність розуму або про людську свободу” він підкреслює, що могутність розуму людини “складає спосіб або шлях, що веде до свободи” і показує “наскільки мудрий могутніший за невігласа” [11, с.588].

Головна перевага вчення французького філософа-матеріаліста та атеїста Поля-Анрі Гольбаха (1723–1789 рр.) про людину полягає в тому, що явища життя суспільства та людини він пояснює виходячи з самої природи та суспільства. Мислитель відкидає ідеалістичні та релігійні уявлення про будь-які надприродні нематеріалістичні сутності та сили. До вирішення проблем людини та суспільства він підходить з натуралістичних, механістичних позицій. Людину П. Гольбах розглядає як продукт природи, яка повністю підпорядкована її законам. Абсолютизуючи повну детермінацію людини природою, П. Гольбах стверджує: “Людина – продукт природи, вона існує в природі, підкоряється її законам, не може звільнитися від неї, не може – навіть в думках – вийти з природи” [12, с.59]. Твердження, що людина – це природна істота, можна зрозуміти як гостру реакцію проти церковного, ідеалістичного відриву людини та її розуму від природи. Та П. Гольбах (як і Д. Дідро, Ж. Ламетрі) розглядав природу не тільки як передумову та основу людського духу. Згідно з його вченням, людина повністю повинна підкоритися фатальній неминучості. “Нехай покірливо підкориться велінню універсальної сили, котра ніколи не повертається назад і ніколи не може порушити закони, приписані їй її власною сутністю” [12, с.59-60]. Розглядаючи місце та роль людини в системі “індивід – суспільство”, П. Гольбах відводить їй незавидну роль раба, котрий не в силах впливати на свою життєдіяльність (в контексті нашої теми – ставши маргінальною особистістю, нею і залишиться). Людина, – зауважує П. Гольбах, – покірливо підкорилася таким людям, як вона сама, людям, на котрих під впливом забобонів стала дивитись як на істот вищого порядку, як на земних богів. Ці останні скористалися її

помилками, щоб уярмити її, розбестити, зробити порочною та нещасною [12, с.63]. П. Гольбах уважав, що насправді фатальна необхідність тримає людство в безвихідному рабстві тому, що його доля знаходиться під владою незбагненного руху “невловимих атомів” в мозку чи інших органах його правителів [12, с.62-63].

Іншу точку зору на дієві потенції особистості висловлює Жан-Жак Руссо (1712–1778 рр.). Він один із тих мислителів, хто теоретично, своїм вченням сприяв французькій революції. Але, пропонуючи нове суспільство, він бачив і ті нові форми соціальної нерівності та поневолення людини, котрі несе в собі новий, буржуазний лад.

Ж.-Ж. Руссо пропонує довести, що падіння моральності відбувається паралельно з розвитком цивілізації. Говорячи про поступовий розвиток науки та мистецтва, він стверджує, що “в міру того як вони освітлюють нам небосхил, зникає добродієність і це явище спостерігається у всі часи і в усіх країнах” [13, с.48].

Та незважаючи на такий песимістичний погляд на суспільний розвиток, мислитель бачить перспективу вільного розвитку людини. “Людина народжується вільною, – говорить Ж.-Ж.Руссо, – але завжди вона в кайданах”. Людина може отримати справжню громадянську свободу і право власності, лише уклавши суспільну угоду. Ця угода створює таку спільноту, котра захистить загальною силою особистість і власність кожного її члена. В ній кожен об’єднується з іншими залишався б вільним [13, с.12-13].

Людина є головним предметом філософствування і для родоначальника німецької класичної філософії Імануїла Канта (1724–1804 рр.). Суперечності між твердженнями, кожне з яких визнається логічно доказовим, є відправною точкою філософствування І. Канта. У людини є свобода, але у неї немає ніякої свободи, все в ній є природною необхідністю; людина невільна як істота в світі явищ і вільна як суб’єкт непізнанного, надчуттєвого світу; Бог є і в той же час його немає; довести існування Бога з допомогою знань неможливо і в той самий час Бог – це необхідна аксіома віри. А єдине на чому ґрунтується ця впевненість в його існуванні – це є віра в його існування.

І.Кант, як і багато його попередників та послідовників, щиро, оптимістично вірив у те, що “коли-небудь, не дуже скоро, людський рід досягне нарешті такого стану, коли всі його природні задатки зможуть повністю розвинути і його призначення на землі буде виконано” [14, с.22].

Кантівське вчення було розвинуто І.-Г.Фіхте (1762–1814 рр.). Події французької буржуазної революції 1789–1793 років викликали у І. Фіхте особливий інтерес до питань про свободу. І. Фіхте вбачає в свободі не безпричинний акт, а дію, що ґрунтується на пізнанні незаперечної необ-

хідності. Однак ступінь свободи мислитель ставить у залежність не від індивіда, його особистісних якостей, а від рівня розвитку суспільства, в якому знаходиться індивід. “Я підкорений, – підкреслює І. Фіхте, – невблаганній силі суворой необхідності. [...] Вона підкорена своїм власним законам, а ж – її законам; коли я це зрозумів, коли моє буття вже сповна підкорене їй, я досягну найбільшого спокою, якщо підкорю їй також і свої бажання” [15, с.23].

Роздуми про свободу, безсумнівно, співвідносяться з проблемою призначення людини, її природи, у філософській теорії видатного представника німецької класичної філософії Г.-В.Ф. Гегеля (1770–1831 рр.). Г. Гегель дотримується діалектичних ідей І. Канта та І. Фіхте, але разом із тим він піддає критиці ряд їх помилкових тверджень. Зокрема, Г. Гегель виступає проти суб’єктивізму І. Канта та І. Фіхте. Він вважає, що природа існує незалежно від людини, а людське пізнання є об’єктивним за змістом. Він також стверджує, що в природі речей не існує нездоланих перешкод для пізнання. “Прихована сутність Всесвіту, – підкреслює мислитель, – не має в собі сили, котра була б у змозі вчинити опір сміливості пізнання, він повинен перед нею відкритися, розгорнути перед її очима багатство та глибину своєї природи і дати їй насолодитися ними” [16, с.27-28].

Критикуючи І. Фіхте, Г. Гегель стверджував, що природа та суспільство не можуть бути виведені з людського “Я”, самосвідомості, або ж зведені до нього. “Я” повинно тлумачитись як вищий прояв першооснови всього існуючого. Даючи характеристику особистості в “Лекціях по філософії релігії”, він приходить до висновку 1) “людина за природою добра” та 2) “людина за природою зла” [17, с.255]. Твердження, що людина за природою добра, означає, на думку мислителя, що людина в собі – це дух, розумність, створена за образом та подобою Бога. Але в конкретному сенсі природною є людина, котра керується своїми пристрастями та спокусами, виступає рабом своєї хтивості, для якого природна безпосередність є законом життєдіяльності.

Висновки. Підсумовуючи викладене вище, можемо зробити висновок, що середньовіччя настільки стискає пружину природи індивіда, що епоха Відродження та Нового часу стає ніби спусковим механізмом, який дає поштовх до її випрямлення. На передній план виходять потреби, інтереси та цілі особистості. Індивідуальність як спосіб існування, внутрішня детермінація індивіда як основа його взаємовідносин із суспільством стають підґрунтям розгортання капіталістичних відносин. За таких умов маргінальна особистість привертає до себе все більшу увагу науковців.

1. Горфункель А.Х. Философия эпохи Возрождения: учеб. пособие / А.Х. Гор-

- функель. – М.: Высшая школа, 1980. – 368 с.
2. Данте Алигьери. Божественная комедия / Алигьери Данте. – М.: Наука, 1967. – 629 с.
  3. Данте Алигьери. Малые произведения / Алигьери Данте. – М.: Наука, 1968. – 651 с.
  4. Петрарка Ф. Автобиография. Исповедь. Советы / Ф. Петрарка; пер. М. Гершензона и В. Иванова. – М., 1915. – 274 с.
  5. Эстетика Ренессанса / сост. В.П. Шестаков; [в 2 т]. – М., 1981. – Т.1. – 276 с.
  6. Соколов В.В. Европейская философия XV – XVII веков: учеб. пособие [для филос. фак-тов ун-тов] / В.В. Соколов. – М.: Высшая школа, 1984. – 400 с.
  7. Кузанский Н. Избранные философские сочинения / Н. Кузанский. – М.: Соцэкгиз, 1937. – 364 с.
  8. Бэкон Ф. Новый органон / Ф. Бэкон. – М.: Соцэкгиз, 1935. – 383 с.
  9. Бэкон Ф. Сочинения / Ф. Бэкон. [2-е изд., испр. и доп.]; в 2 т. – М., 1978. – Т. 2. – 575 с.
  10. Декарт Р. Избранные произведения / Р. Декарт. – М.: Госполитиздат, 1950. – 712 с.
  11. Спиноза Б. Избранные произведения / Б. Спиноза. – М., 1957. – Т. 1. – 631 с.
  12. Гольбах П.-А. Избранные произведения / П.-А. Гольбах. – М.: Изд-во соц. эконом. лит., 1963. – 715 с.
  13. Руссо Ж.-Ж. Об общественном договоре, или принципы политического права / Ж.-Ж. Руссо. – М.: Огиз-соцэкгиз, 1938. – 123 с.
  14. Кант И. Сочинения / И. Кант; [в 6 т]. – М.: Мысль, 1966. – Т. 6. – 743 с.
  15. Фихте И.-Г. Назначение человека / И.-Г. Фихте. – СПб, 1905. – 133 с.
  16. Гегель Г.-В.Ф. Философия права: сочинения / Г.-В.Ф. Гегель; [в 14 т]. – М.: Соцэкгиз, 1934. – Т. 7. – 380 с.
  17. Гегель Г.-В.Ф. Философия религии / Г.-В.Ф. Гегель; [в 2 т]. – М.: Мысль, 1977. – Т. 2. – 573 с.

Писарев В.Г.

ПРИЧИНИ МАРГІНАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ В ЕПОХУ ВІДРОДЖЕННЯ ТА НОВОГО ЧАСУ

Стаття присвячена розкриттю маргінальної особистості в епоху Відродження та Нового часу, що стала своєрідним Рубіконом у співвідношенні людина – суспільство, коли індивід народжувався для того, щоб працювати над великою та грандіозною справою – формувати себе як ініціативну, самостійну, творчу та діву особистість.

Ключові слова: маргінальність, маргінальна особистість, життєдіяльність людини, соціально-філософський аналіз, індивідуальність, свобода людини, відхилення від норми.

Писарев В.Г.

ПРИЧИНЫ МАРГИНАЛИЗАЦИИ ЛИЧНОСТИ В ЭПОХУ ВОЗРОЖДЕНИЯ И НОВОГО ВРЕМЕНИ

Статья нацелена на раскрытие маргинальной личности в эпоху Возрождения и Нового времени, которая стала своеобразным Рубиконом в соотношении человек – общество, когда индивид рождался для того, чтоб работать над большим и

грандиозным делом – формировать себя как инициативную, самостоятельную, творческую личность.

Ключевые слова: маргинальность, маргинальная личность, жизнедеятельность человека, социально-философский анализ, индивидуальность, свобода человека, отклонение от нормы.

Pisariiev V.H.

THE REASONS OF MARGINAL PERSONALITY IN THE RENAISSANCE AND NEW TIME

The article is devoted to the presentation of marginal personality in the Renaissance that became a so-called Rubicon in the correlation of human and society, when the individual was born to work for great result that is to form oneself as an initiative, independent, creative and active personality.

Keywords: marginality, marginal personality, person's vital activity, social-philosophical analysis, individuality, freedom of person, deviation.

Пристава Л.Т.

СУДОВА СИСТЕМА В ГАЛИЧИНІ У СКЛАДІ АВСТРО-УГОРЩИНИ

УДК 342.56(019)

За сучасних умов зростає роль наукових досліджень історії формування та органів управління та судової системи України. Адже органи влади відіграють вирішальну роль у правовому забезпеченні та захисті прав і свобод людини і громадянина. Великий інтерес, зокрема, становить науковий аналіз досвіду формування органів управління та судової системи у Галичині в складі Австро-Угорщини.

Метою наукової статті є вивчення і врахування цього досвіду з метою вироблення нових принципових підходів до вирішення проблем, що виникають у процесі здійснення політичної та судової реформи в сучасній Україні.

У 1867 р. багатонаціональна Австрія перетворилася на дуалістичну монархію, яка складалася з двох держав - Австрії та Угорщини. Перша разом з Галичиною та іншими землями, що входили до її складу, стала називатися Цислейтанією, а друга - Транслейтанією. Це пояснювалося тим, що імперія Габсбургів була поділена на дві частини по річці Лейта.

За Конституцією 1867 р. в Австрії було створено триступеневу систему судів: повітові, окружні (крайові), вищі крайові суди.

Повітові суди були судами першої інстанції і діяли у складі одного (повітові) або трьох суддів (повітові колегіальні). Повітові суди розглядали цивільні справи і справи про проступки, а повітові колегіальні - деякі цивільні справи і справи про злочини, які не були підсудні судам присяжних. Дія цих судів поширювалась на декілька судових повітів, які входили до складу того або іншого адміністративного повіту.